

Velja v Ljubljani
in po pošti:

velo leto . . .	K 120—
pol leta . . .	60—
četrt leta . . .	30—
za mesec . . .	10—

Ali izozemstvo:

velo leto . . .	K 140—
pol leta . . .	70—
četrt leta . . .	35—
za mesec . . .	12—

Jugoslavija

Na pismene naročbe
brez pošiljave denarja
se ne moremo ozirati.

Naročniki naj pošiljajo
naročnino
po nakaznici.

Oglasi se računajo po
vzletnem prostoru in
im visokot 45 mm
rostor za enkrat
za večkrat popust.

Uredništvo je na Starem trgu številka 19. Telefon
številka 330. — Upravištvo je na Marijinem trgu
številka 8. — Telefon številka 44.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 60 vinarjev.

Vprašanjem glede inseratov dr. se naj pri-
loži za odgovor dopisnica ali znamka. — Dopisi
naj se frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Pranjo S.

Izmenjava kron v dinarje.

Kolekovanje kron je skoro končano; rezultat pa je presenetljiv. Po dosedanjih rezultatih, bo znašala vsota vseh kolekovanj kron 5 in pol do 6 milijard, torej toliko, kolikor jih je bilo pred letom žigosanih. Dvoje je mogoče: Ali so bile vesti v importu nežigosanih kron močno pretirane, morda z namenom, opravičiti razmerje 1:5, katero je zahteval dr. Ninčič; ali pa — in to je verjetneje — se nahaja 4—5 milijard naših kron — deloma pravilno, deloma krivo žigosanih — v inozemstvu. Treba je torej nemudoma potom naših poslaništev in konzulatov ugotoviti množino v inozemstvu se nahajajočih kron, in tudi te takoj kolekovati, v kolikor so pravilno žigosane. Mislimo, da se bode vsaj pri polovici krivo žigosanih novčanic dalo ugotoviti krivotvorjenje in tako sodimo, da vsa skupaj pri nas doma in v inozemstvu ne bomo imeli več nego za 8 milijard kron kolekovanj novčanic.

Kako naj te krone izmenjamo? Ne smemo pozabiti, da imamo poleg njih še pol milijarde bančnih dinarjev v prometu. Ali se naj krone izmenjajo v bančne dinarje, ali pa se naj krone in bančni dinarji izmenjajo v državne dinarje? Zelo bi v tem pogledu nekoliko več jasnosti o vladnih namelih in projektih. Tako pa moremo vse le kombinirati. Sedaj čujemo, da zboruje v Beogradu enketa po kateri pa ne vemo, kako je sestavljena. Poroča se, da sta med člani tudi grof Kulmer in dr. Brezgar. Sta li samo ta dva zastopnika za vse osvobodjene pokrajine? Po naši sodbi bi morala enketa po večini sestojati iz delegatov osvobodjenih pokrajin in ti delegati ne bi smeli biti le narodnogospodarski teoretiki, ampak tudi zastopniki bank, praktični trgovci in zastopniki hranilničnih vlagateljev.

Ze opetovano smo na tem mestu razpravljali o valuti in dokazali, da je vsaka druga izmenjava, kakor 1:1 škodljiva in katastrofalna. K večjemu bi se smelo koncedirati razmerje med bančnim dinarjem in krono 2:3, t. j. za 2 bančna dinarja 3 žigosane (nekolekovane) krone. Ker se je sedaj že odleglo 20% naj se izvede nova izmenjava brezpogojno al pari.

Svojo zahtevo utemeljujemo takole: Po najnovejših vestih novi dinar ne bo državni ampak bančni in ga izda Narodna banka. Bančni denar je bil baje dosedaj z zlatom, srebrom in tujimi devizami krit do 80%, to se pravi: od 500 milijonov izdanih dinarjev, je kritih 400 milijonov, 100 milijonov pa ne. Vsekakor je to lepo kritje. Sedaj pa je banka vrgla na trg skoro vse rezerve: kje je potem kritje? Poleg tega izda banka na novo 2 in pol milijarde dinarjev; v prometu bode tedaj za 3 milijarde bančnih dinarjev, ki ne bodo imeli drugega kritja, nego bi ga imeli državni dinarji in kolekované krone. Ali je torej upravičeno drugo razmerje, kakor 1:1? Zakaj se vendar ne potegnemo tiste kolekované krone, kar jih je preveč v prometu, iz prometa potom davka na vojne dobičke? Če računamo, da bode po zaključanju

kolekovanja — tudi v inozemstvu — v prometu za 8 milijard kolekovanj kron, novih novčanic v dinarski valuti pa je menda za 2 in pol milijarde — potem bi se vendar lahko teh 5 in pol milijard kron potegnulo iz prometa od vojnih dobičkarjev in relacija al pari je dan. Zakaj bi morali revežirpeti? Če se zamenja krona za dinar v razmerju 1:4, je rečeno, da se s tem tudi vsi dolгови in vse terjatve zamenjajo v isti meri. Kako bode živel revež, ki se mu nanekrat vzame 75% od njegovih dohodkov, bodisi da so ti dohodki penzija, obresti od hranilnih vlog ali rente od pred vojno sklenjenih dejavnostnih pogodb? Tako naivni gospodje ministri menda vendar niso, da bi ne vedeli, da bode kmalu po uvedbi dinarske valute stala vsaka reč toliko dinarjev, kakor poprej kron. Saj je Beograd sam zato klavčen vzgled. In tega naj si nihče ne domišlja, da bi se dalo naredbenim potom kaj dekretirati. Saj vidimo vsak dan, kaj so naredbe! Stanina najboljših vrste je stala pred kolekovanjem 34 kron, danes velja stanina srednje vrste že 40 kron; torej ravno 20% približno k 34 kronam. In iz zadnjih dni mesarji. Kaj se je ukrenilo proti njim?

Sicer pa, kakor rečeno, razmerje 1:4 tudi ni pravično samo na sebi, ker je pod danimi razmerami kritje bančnih državnih dinarjev in kolekovanj kron isto: namreč finančna moč države. Skrajna krivica je torej, ako se vzame za podlago izmenjave umelno vsvarjeni kurs beogradske borze. Merodajen bi moral biti k večjemu kurs na švicarskih borzah, toda tudi ta šele po končanem kolekovanju, ki pa je danes komaj pri nas dovršeno ne pa še v inozemstvu.

Scialoja v Londonu.

Italijanski zunanji minister je prišel v London še predno se je znalo, če se bo tam vršila konferenca. Napel je vse sile, da pride v London še pred Clemenceaujem, kar mu je tudi uspelo. Takoj po svojem prihodu se je podal na agitacijo v angleške službene kroge, kjer je iskal pristašev za sklepe reškega narodnega sveta. Pretila je že opasnost, da pridobi za svoj načrt zelo ugledne državniške. Še dan pred prihodom Clemenceauja je imel Scialoja izborne šanse. Ali glej ga kleka! Malo časa pred Clemenceaujem prihodom se je pri Georgu oglašil neki poslanik z inštrukcijami svoje vlade. O čem je ta poslanik konferiral z Georgom, nihče ne ve, gotovo pa je, da je bil mož poslanik ameriške vlade. Temu sestanku je sledila seja angleških državnikov, na kateri je bilo določeno stališče angleške vlade. Ko je dospel v London Clemenceau, je po rešitvi svojih poslov poskušal pridobiti Angleže za italijanske nakane. To pa se mu ni posrečilo. Tako se je zgodilo, da je bila na koncu konference Scialoja podana izjava, da se njegovega načrta glede rešitve reškega načrta ne more sprejeti. Dalje se je od Scialoja zahtevalo, da se mora razčistiti vprašanje D'Annunziade v najkrajšem času, ker bi sicer bilo potrebno govoriti o Reki in o jadranskem pro-

blemu v ostrejšem tonu. Te vesti je Scialoja takoj sporočil Nitiju v Rim, kar je Italijo prisililo v to, da je začela misliti o direktnih pogajanjih z Jugoslavo.

Rešitev jadranskega vprašanja potom kompromisa.

Dr. Machiedo in dr. Desnica, člana dalmatinskega narodnega sveta sta bila pozvana k Blesolatuju v Rim, da pomagata pripraviti tla za sporazumno rešitev jadranskega vprašanja z direktnimi pogajanjimi med Jugoslavo in Italijo. S tem je splavalo jadransko vprašanje zopet na površje in zato je potrebno povdati vse momente, ki nas v tem vprašanju ločijo od Italijanov.

Italija zastopa načelo, da se mora kar najprej vgnezditi na vzhodni obali Jadranskega morja. Njene aspiracije ne merijo samo na Reko in Zadar, pomisliti je treba, da se s tema dvema mostoma veže vprašanje Albanije. Admiralteta, ki jo Italija namerava ustanoviti v Valoni, ne bo sama na sebi pomenjala za Italijo nobene pridobitve. Važno je torej, da pošlje Italija Jugoslavo kolikor mogoče na jug, v notranjost Balkana. Ker ne more tega niti z aneksijo Reke, niti s pomočjo Francozov in Angležev in pa ker stoji Wilson še vedno na svojem prvotno zasnovanem stališču, se spušča Italija zdaj v pogajanja z Jugoslavo. Rezultati teh pogajanj pa je treba pričakovati z vso rezervo, kajti Reka ne sme pod nobenim pogojem postati italijanska. Govori se, da je naša vlada voljna pristati na triletno nevtralizacijo Reke. Po tej dobi naj bi o končnovoljni pripadnosti mesta odločil plebiscit. Jugoslavija bi med tem časom dobila reško luko, železnico in pa ozemlje do meje, katero je svoječasno začrtal Wilson.

Boj za Reko.

Pred odločitvijo.

Ldu. Beograd, 21. dec. Presbiro javlja: „Giornale d'Italia, ki zatrjuje, da ima to vest iz popolnoma zanesljivega vira, piše: Definitivna rešitev reškega vprašanja se bo dosegla v Parizu. Posvetovanjem bodo prisostvovali vsi ministrski predsedniki in ministri za zunanje posle vseh zaveznih držav. Konferenca se sestane v kratkem.

Laško popuščanje.

Ldu. Beograd, 20. dec. „Beogradski dnevnik“ javlja: Naš položaj v vprašanju Reke je zadovoljiv. Uspehi socialistov in grožnje Wilsona, da odreče Reki vsako gospodarsko pomoč v primeru nepopustljivosti, so Italijo prisilile, da omeji svoje pretenzije. Italija sedaj gleda, da se na primeren način umakne. Vprašanje samostojne reške države je definitivno opuščeno. Italija zahteva zase samo mesto in dovoljuje pristanišče Jugoslavi. To znači, da se Reki odpoveduje.

Prekinjen plebiscit.

Ldu. Bakar, 20. dec. Dne 17. t. m. je reški Consiglio Nazionale z večino glasov sklenil, da ima d'Annunzio s svojo vojsko zapustiti Reko. Govori se, da je glasovalo za d'Annunzijev

odhod 48 članov reškega narodnega sveta, a zato, da d'Annunzio ostane, le trije člani. Ko je d'Annunzio za ta sklep izvedel, je prišel k narodnemu svetu ter izjavil, da se pokorava njegovemu sklepu in da bo zapustil Reko. Preden pa gre, hoče še vprašati narod. V četrtak ob osmih zjutraj bi se imelo vršiti glasovanje. Pravico glasovanja so imek vsi reški meščani od 20. leta dalje. Ko je prišel ob treh popoldne d'Annunzio v Consiglio Nazionale in videl, da glasuje ogromna večina proti njemu, je zahteval, da se glasovanje takoj ustavi. On da si je premislil, da ne gre z Reke, temveč da ostane. Tako je bilo glasovanje ustavljeno in plebiscit zavržen. Vsa Reka obupava, da se ne more rešiti svojega „osvoboditelja“. Arditi nadaljujejo svoja nasilja.

Nov manifest.

Ldu. Bakar, 20. dec. Danes so se pojavili na Reki nastopni proglasti: „Bile so mi prijavljene razne nerednosti, ki so se vršile povodom plebiscita. Iz tega vzroka glasovanju ne morem pripisovati veljavnosti. Ne preostaja drugega, nego pošten manifest. Volja Reke je sklep narodnega sveta, ki je bil sprejet dne 17. decembra po njem, kot edinem zakonitem zastopniku mesta. Na temelju danih mi pravic si pridržujem pravo, storiti svoje korake. Gabriele d'Annunzio.“ — Na Reki tolmačijo t, da d'Annunzio navzlic vsemu temu ostane.

D'Annunzio proti Francozom.

Ldu. Bakar, 20. dec. Po Reki so bili nabiti sledeči lepaki: „V informaciji Zjutraj dne 16. t. m. je priplul v Volosko iz Benetk francoski rušilec „Toureg“ s posadko 100 mož pod poveljništvom pomorskega častnika Shemoarda. Ladja je prišla pozneje na Reko in je vršila tu propagando v našo škodo. Nekateri mornarji so stopili na kopno, kar je zbudilo veliko razburjenje med prebivalstvom. Hrvatski vodje iz Voloske in Reke so stopili v stik s temi mornarji.“ Ta proglast se je delil zadnje dni po reških ulicah. V katero svrhu je izdan, ni znano.

Jugoslavija in Avstrija.

Kancler Renner priznava klerikalne intrige.

Neki jugoslovanski poslanec socialističnega mišljenja je imel, kakor poroča Riječ SHS, sredi decembra v Parizu razgovor z nemškimi kanclerjem Rennerjem. Ob tej priliki ga je tudi vprašal, zakaj dovoljuje, da napada nemško časopisje našo državo kot državo, v kateri ni reda in javne varnosti.

Renner je na to vprašanje poslancu odgovoril: Jaz nikakor ne odobravam pisanja nemškega avstrijskega časopisja. Uverjen sem, da bi morali obstojati med našo republiko in vašo državo prijateljski odnosi, kajti vaša država je agrarna zemlja, dočim je naša republika industrijalna država. Vi potrebujete naših produktov, mi pa vaših pridelkov, zato moramo prijateljsko urediti medsebojne odnose. Avstrija v današnji obliki ne more biti Jugoslaviji opasna. Zato ni vzroka za sovražno razpoloženje med nami. Sicer pa, če želite da propaganda v Nemški Avstriji preneha, se mora predvsem

pobrigati vaša vlada, da se izselijo klerikalni in frankovski elementi, katerih je pri vas še mnogo in kateri rujejo proti vam po svojih zastopnikih v Avstriji in Italiji.

Renner je pri teh besedah brezdvomno mislil na Sušteršiča, Sachsa, Franka, Klebučarča, Gagliordija in druge, ki so se iz Nemške Avstrije podali v Rim, da se tam z italijanskimi osebnostmi pogovorijo o skupnem postopanju proti naši državi.

Na končno upravljanje, kakšno stališče zavzema Renner v reškem vprašanju, je kancler izjavil, da misli, da ne bi smela pripasti Trst in Reka eni isti državi, ki bi na ta način absolutno obvladala pomorsko trgovino v severnem Jadranu.

Češko-madžarski odnošaji.

Čehoslovaški ministri predsednik Tusar je dal dopisniku „Neue Freie Presse“ o češko-madžarskih odnošajih sledeča pojasnila:

Predpogoji dobrih in trajnih odnošajev med Čehoslovaško in Madžarsko tičijo v sklepih pariške konference. Načelno po odklanjamo vsako vmešanje v notranje razmere na Madžarskem z naše strani. Madžarska naj si uredi svoje državno gospodarstvo kakor hoče, mi bomo njeno ureditev sprejeli tudi če se ne bo strinjala z našim državnopravnim redom.

Trgovski odnošaji med Madžarsko in Čehoslovaško lahko postanejo zelo živahni. Če iz naše trgovske bilance v prvem polletju 1919 izhaja, da je Čehoslovaška prodala Madžarski za 93 milijonov kron blaga, dočim smo mi nakupili v Madžarski za 79 mil. kron potrebščin. To se je zgodilo v času, ko so bile trgovske zveze slabe in še ne vzpostavljene. Ko prično tvornice zopet z delom, se bo izmenjava blaga še bolj povečala. Gospodarski položaj bo vplival tudi na diplomatske odnošaje med obema državama.

Kar se Slovaške tiče, je naše postopanje lojalno in jasno. Mi seveda ne moremo dopustiti, da bi se Slovaki že zdaj po svoje pečali z našimi državnimi načeli. Toda ta stvar je samo prehodnega značaja. Predsednik naše republike in vlada ne poznata nobene višjega cilja kakor da se v notranjosti republike ohrani mir in red. Zato je umljivo, da bodo Madžari v naši republiki deležni vseh pravic, ki jim gredo po zakonu.

Jugoslavija.

Dozvoljen uvoz tujih časopisov. Ldu. Beograd, 21. dec. Minister za notranje posle je dovolil uvoz časopisov neprijateljskih držav, in sicer pod pogojem, da ga zopet prepove, ako bi pisali časopisi naši državi sovražno.

Nikita na cedilu. Ldu. Beograd, 21. dec. »Pravda« javlja iz Pariza: Kot posledica novega popuščanja italijanske vlade se je rodilo uverjenje, da se Crna gora nima bati italijanskega vpada. Bivši kralj Nikita ne bo dobil od italijanske vlade zahtevane podpore. Nikita se mudi sedaj na meji med Francijo in Italijo. Ko je bil obveščen, da od Italije ne dobi podpore, je to napravilo ranj zelo mučen vtis. Ljudje iz njegove bližine vedo povedati, da je Nikita vsled italijanske besedolomnosti zelo ogorčen in da v jezli govori: »Ko sem bil potreben, tedaj me je iskala, sedaj me pa pušča v stiski!«. Tudi »prostorvoljci« bivšega kralja Nikite se pripravljajo, da ga zapuste, ker ne dobe od njega obljubljenih nagrad.

Predpriprave za volitve. Ldu. Beograd, 21. dec. »Pravda« javlja: V drugi polovici meseca januarja se bo vršila v Beogradu konferenca radikalne stranke, na kateri bodo izdelali načrt za volilno borbo. Tudi demokratska stranka se za volitve pripravlja. Občinske volitve se bodo vršile koncem meseca januarja in začetkom meseca februarja. Volitve v parlament ne mo-

rejo biti razpisane pred počitkom aprila. Že sedaj se vidi velika skrb pri vseh strankah, kake kandidate naj postavijo. Opažati je težje, izbrati za kandidate ljudi, ki ne živijo v Beogradu.

Ldu. Beograd, 21. dec. Glavni odbori vseh strank se pripravljajo na veliko volilno kampanjo. Demokratska zajednica hoče izvesti v Srbiji organizacijo demokratske stranke. Radikalci so že začeli s pripravljanjem shodov po Bosni in Hercegovini.

Romunija izročila železniški material. Ldu. Beograd, 21. Presbira javlja: Dne 20. t. m. je posetil romunski poslanik Rascano predsednika naše vlade in mu sporočil po nalogu svoje vlade, da je Romunija sklenila izročiti Jugoslaviji gradivo za savski železniški most, ki je bilo naročeno v Rešici. Pravtako izpusti tudi dosedaj zadrževane železniške vozove (okoli 400) in lokomotive (okoli 15). Vse to se nahaja že na ozemlju naše kraljevine. Za ugodno rešitev tega vprašanja ima največje zasluge romunski poslanik Rascano.

Kristan gre v Berlin. Ldu. Beograd, 20. dec. Minister za šume in rude Kristan, ki se nahaja sedaj v Pragi, se napoti tudi v Berlin. Vrne se čez nekaj dni.

Razna poročila.

Naraščanje draginje na Francoskem. Ldu. Pariz, 21. dec. Včeraj se je vršil v »Elysee« pod predsedstvom Poincarrea važen ministrijski svet. Uradni komunikacije naznanja: Ministrijski svet je obravnaval gospodarska in finančna vprašanja, ki zahtevajo nujne rešitve. Ministrijski svet bo svoja posvetovanja nadaljeval in se bo v prihodnji seji odločil. Govori se, da se nameravajo zvišati železniške pristojbine in sicer do 70%, dalje se računa z bistvenim poviškom cen za kruh in sladkor.

Amerika prepovedala železničarske stavke. Ldu. Amsterdam, 21. dec. »Telegraaf« javlja, da je ameriški senat s 45 glasovi proti 25 sprejel zakonsko predlogo, ki železničarjem prepoveduje stavkanje.

Nemiri v Mezopotamiji. Ldu. Nauen, 20. dec. Angleški listi poročajo o resnem uporuh Arabcev v Mezopotamiji. Tu gre najbrže za obsežno turško-arabsko gibanje. Turške čete baje korakajo proti Bagdadu.

Nizozemska ne izroči Viljema. Ldu. Bruselj, 21. dec. Kakor poroča »Sotr«, je holandska vlada zastopnikom alirancev oficijelno naznanila, da bivšega nemškega cesarja ne bo izročila in sicer z ozirom na azilno pravo in iz drugih vzrokov.

Katastrofalno propadanje Dunaja. Ldu. Nauen, 22. dec. Statistični podatki izkazujejo v prvih desetih mesecih leta 1919 na Dunaju 52.016 več smrtnih slučajev in 69.292 manj rojstev kakor v zadnjem mirovnem letu, tako da znaša skupna izguba 121.308 duš.

Posledice boljševizma v Rusiji.

Član nemške komunistične stranke Winkelstein objavlja v listu »Sozialist« zanimive podatke o neznosni draginji, ki je zavladala v boljševiški Rusiji:

Od leta 1916 zlasti pa od leta 1917 strada cela Rusija. Celo kruha ni, o drugih živilih pa se niti govoriti ne izplača. V prvi vrsti je to posledica splošnega obubožanja, narodovanja produkcije, nesigurnega transporta in slednjich popolnega propada ruske valute, vsled česar je v Rusiji takšna draginja kot v nobeni drugi državi. Razvoj cen blaga n. pr. v Moskvi ilustrirajo sledeče številke: 1 funt črne kruha je stal leta 1914 25 kopejke, 30. marca 1919 pa 2200 kopejk; 1 funt rjavega sirovega masla 1914 53 kopejk, 30. marca 1919 14000 kopejk; 1 funt govedine 1914 22 kopejk, 30. marca 1919 2750 kopejk; 1 funt sladkorja 1914 12 kopejk, 30. marca 1919 10.000 kopejk. Številke za sredo septembra 1919 so sledeče: kruh 50 rub.,

sirovo maslo 360 rubljev, sladkor 230 rubljev fant. Že v začetku 1919 je prekoračila krušna cena prejšnjo ceno za 500 krat, od tega časa naprej pa so se razvijale cene naravnost katastrofalno in nič nenavadnega ni, če zahtevajo za tunti kruha že čez 60 rubljev.

Cene industrijskih izdelkov sicer niso v istem obsegu poskočile, vendar pa je stal v začetku 1919 n. pr. konec za življenje 175 rubljev, dočim se je dobil leta 1914 za 7 kopejk. Tudi tu je poskočila cena za 250 krat.

Razumljivo je, da je pri tem blaznem naraščanju cen padla realna plača. In v resnici se je plača n. pr. petrografskega delavca povišala do začetka 1919 samo 20 krat, kar ne pomeni nič v primeri s 500 kratnim oziroma 250 kratnim povišanjem cen vsakdanjih potrebščin.

Nič manj hude niso psihične in socialne posledice te bede. Delavci so naravnost prisiljeni, da si iščejo postranski zaslužkov, katere najdejo na pisarnem polju spekulacije.

Radi teh razmer je prehrana ruskega ljudstva popolnoma nedostopna. Naravna posledica tega je prezgodnje propadanje telesnih moči, stalno padanje delavne zmoglosti, ki stoji v ravnem razmerju k prehrani, razširjevanje bolezní, ki so zbog pomanjkanja krvi komaj ozdravljive.

Winkelstein kot pristaš sovjetske vlade opravičuje boljševike, češ: Mnogi bodo skušali krivdo na vsem tem trpljenju zvaliti na splošno politiko sovjetske vlade. Reklo se bo, da je pač monopolni sistem odrekel. V resnici pa nimata centralna in severna Rusija dovolj živeža; ker so žitrodne pokrajine bile skoro vedno izven sovjetske Rusije ali pa je bil transport nedostopen.

Nekaj resnice bo gotovo na tem Winkelsteinovem opravičilu, ali vsa krivda ne leži v tem. Umevno je, da je pripomogla tudi blokada od zunaj in neprestano vojno stanje. Ali sovjetska Rusija je po naravi še vedno bogatejša kot marsikatera evropska država, ki nima niti toliko rodovitne zemlje, pa vendar radi bolje urejenih razmer ne trpi pomanjkanja. Ruske razmere so najhujši dokaz, da naš čas še ni zrel za boljševizem in komunizem. Ne na Ruskem, še manj pri nas, ker je v Srednjeevropskih mnogo manj poštenja in globokega idealizma, kakor pa v priprosti ruski duši.

Učitelji-begunci!

Glasom poročil s Primorske je pomanjkanje učiteljskih moči na Gorškem in v Istri silno veliko. Okupacijska oblast v Trstu je zastopnikom polit. društva »Edinost« izjavila, da mnogo šol ne more odpreti ravno radi pomanjkanja učiteljskih moči in de se bodejo prošnje tistih učiteljev, ki bi se hoteli vrniti v zasedeno ozemlje, uvaževale.

Na to obljubo se opozarja učitelstvo, ki se je preselilo iz zasedenega ozemlja, s pozivom, da se čim številneje prikladi za službovanje na Primorskem. Preskrbelo se bode za to, da tisti, ki se vrnejo, ne bodo imeli stitnosti.

Pravilno opremljene prošnje naj se naslovijo na civilnega guvernerja v Trstu ter pošljejo čim prej višjemu šolskemu svetu v Ljubljani.

Vprašanje poštne aspirantov.

Na našo notico »Neumljivo postopanje poštnega ravnateljstva« v 253. številki nam je poslala poštno in brzojavno ravnateljstvo sledeča pojasnila, ki jih lojalno priobčujemo:

Po razsulu avstrijsko-ogrske monarhije smo prevzeli na slovenskem ozemlju od bivših poštne ravnateljstev 226 poštne aspirantov in aspirantk v službo. Tekom leta 1919 smo sprejeli 239 novih aspirantnih moči. Do sedaj je bilo izmed vseh teh 465 moških in ženskih aspirantov imenovanih 166 za poštne oficijante in oficijantke. Službi se je odpovedalo, oziroma je bilo trajno

odslovljenih 8 aspirantov obojega spola, umrli sta dve moči te vrste in 31 jih je bilo odposlanih v službovanje v Bosno.

Sedanje dejansko stanje teh poštne službenec in uslužbenec znaša v okrožju našega ravnateljstva 318 oseb. Nezaposlenih je tokrat v celem 64 in nikakor ne 150, kakor se trdi v Vašem članku. Od 64 nezaposlenih je samo 12 takih, ki so položili izpite pred 1. julijem t. l., 4 aspirantke so zbolele med službo in prejemale plačo še naprej. Nekaj aspirant, ki so se brez tehtnega vzroka branile iti službovat v Bosno, smo poslali na začasn dopust. Naše načelo je, da obdržimo v službi, oziroma v poklicu v službovanje v prvi vrsti najprirednejše in najpotrebnejše, zlasti pa one, ki jih preganja begunska beda. Gotovo se tudi zgodi, da smo pri današnjem primeru na malenkostnem poštne prometu prisiljeni začasno odvzeti od službe odlične in dobre kvalificirane moči, ki pa radi ugodnih družinskih gnutnih razmer ne trpe preveč na tem. Tako smo v prav zadnjem času morali začasno oprostiti službe 8 ljubljanskih aspirant, ki so doma dobro preskrbljene.

Največje preglavice nam delajo, nekateri teh uslužbencev na ta način, da hočejo službovati le v svojem domačem kraju. Jasno je, da v takih primerih ne moremo vedno ugoditi njih željam in da moramo v službeni kraj, kamor ti nočejo iti, določiti druge moči.

Po §6 naredbe trgovinskega ministrstva z dne 18. januarja 1909, drž. zak. št. 9 ex 1909 se načelno smejo pripustiti prostici tekem 18 mesecev na sistemiziranih mestih. Pri sprejemanju v službo v tekočem letu se je bilo treba ozirati na dejstvo, da naše meje še niso določene in da moramo na vsak način imeti pripravljeno potrebno rezervo teh nameščenec. Na drugi strani pa je računati z gotovostjo, da bo poštini promet v bodoče vedno in vedno raste, in da bo vzled tega našle vse tačas nenastavljene moči mnogo pred prej navedeno dobo službenega posla pri pošti.

In še ena okolnost je, ki je odvisno od nje število sprejetih kandidatov in kandidatke za tako službo. Moški in ženske se trumoma oglašajo za oficijantski tečaj. Stariši teh kompetentov moledujejo uatmeno in pisмено in zagotavljajo, da jim ni na tem ležeče, da bi bili njih otroci takoj po prestatem izpitu vpoklicani v službovanje, glavno jim je, da v doglednem času dospe do kruha pri pošti. Ravnateljstvo te otroke četudi nadštevilo izjemoma sprejme v poštne prakso. Seveda, ko je izpit napravljen, je pa velika zamera, če njih ljubljenc ali ljubljanka takoj ne dobi zaželenega službenega mesta.

Resnica je, da so razpisana nova poštnouradna praktikantska mesta za obsovlirane srednješolce. Ne glede na to, da praktikanti za dobo vežbanja in promenejnega tečaja ne prihajajo kot polnozaposlene moči v pošte in torej ravno iz tega razloga ne morejo biti nobena ovira za nameščenje aspirantov in aspirantinj, je njih službena uporaba po prestatem izpitu v principu zamišljena v čisto drugi smeri. Sicer pa bodo sedanje aspirantske moči do takrat že davno na svojih službenih mestih.

Izgredi na dunajskih kolodvorih.

Ldu. Dunaj, 20. dec. Listi poročajo, da so se divji izgredi na kolodvoru, ki so se odigravali včeraj zjutraj, ponavljali popoldne in zvečer še hujše. Kolodvoze oblega tisočglava množica, ki bi rada še pred splošno prometno zaporo prišla domov. Na nekaterih kolodvorih je bil ta naval tako močan, da so morali pozvati ljudsko brambo, mestno varstveno stražo in redarje. Navzlic temu so si nekateri ljudje z revolverjem priborili vstop na kolodvoze in redki vlaki, ki še vozijo, so se odpeljali neverjetno prenapolnjeni. Rešilno društvo je mo-

ralo nastopiti večkrat. Na današnji seli narodne skupščine se bo opozarjalo na te razmere in zahtevalo od državnega urada za promet, vzpostavitve prometa vsaj za 22., 23. in 24. dec., ker je na Dunaju še na tisoče ljudi, ki bi se pred prazniki radi vrnili domov. Vendar pa je malo upanja, da se bo ta interpelacija vpoštevala, ker primanjkuje premoga. Že včeraj zvečer se je nabrala na kolodvorih množica, ki se hoče jutri odpeljati. Ker se bodo danes odpeljali poslednji vlaki z Dunaja, se je bati najhujših izgredov.

Dnevne vesti.

d Ponarejeni kolki. Na Dunaju so prišli na sled nekemu Neufeldu, ki je ponarejal kolke za kolkovanje tisočkronskih bankovcev. Domneva se, da so se falsifikati izdelali v Zagrebu. Čeravno ni verjetno, da bi bilo v prometu že kaj denarja s takimi ponarejenimi kolki in je Neufeld že aretiran, se vendar občinstvo že sedaj opozarja na te falsifikate, s prošnjo, naj bo previdno pri sprejemanju tisočakov, došlih iz inozemstva in iz Hrvaške. Falsifikati so risani še precej dobro, prepoznajo se pa od pravih kolkov na prvi hip po dosti bledejših, nekam zabrisanih in izpranih barvah. Hrvatški napis »Kraljestvo Srba Hrvata Slovenaca«, ki ga nosijo ti falsifikati, ni tako jasen, kakor na pristnih kolkih. Isto velja glede okrasov okoli modrega oboda in glede trakov, ki obrobijo silko. Okraski se tudi v rabi niso posrečili in so dosti manj razločni in ne tako živo modro-rumeno pisani.

d Okrajni odbor Narodnega sveta za neodrešeno ozemlje. Dne 21. dec. se je vršil sestanek zaupnikov beguncev iz neodrešenih jugoslovanskih ozemelj izbral okrajni odbor Narodnega sveta za Ljubljano in okolico. Enaki odbori so se konstituirali dosedaj v vseh večjih mestih, trgih in drugih centrih, kjer žive begunci v večjih skupinah. Zbor se je sočasno zedinil za listo kandidatov, ki jo namerava predložiti prihodnjemu begunskemu zborovanju v svrhu volitve v Narodni svet.

d Shod proti draginji so priredili soc. demokrati v nedeljo dop. v Mestnem domu. Na shodu so govorili g. Golouh, dr. Lemež in Kocmur. Na shodu, ki je imel zelo zelo političen značaj, se je zahtevalo, naj odvzame vlada verižnikom premoženje. Izvoljen je bil akcijski odbor, ki ima za nalogo nadziranje verižnikov in nepošteno trgovine. Udeležba je bila precej pičila. Ljudje so že uvideli, da se z govori draginje ne da pobijati.

d Ustavljen osebni promet za praznike. Obratno ravnanje južne železnice naznanja, da bo vsled pomanjkanja premoga ustavljen osebni promet pričenši od 24. do vštelega 28. decembra t. l. Vozijo samo ekspresni vlaki Logatec—Sisak in oba tržaška vlaka št. 84 in 87. Razen tega vozita še v sredo dne 24. t. m. in v soboto dne 27. t. m. med Zidanim mestom in Ljubljano vlak št. 37 a in št. 32 a ter ista dva dneva na progi Ljubljana—Borovnica vlaka št. 60 in št. 63.

d Koroški ujetniki. Svoji onih vojakov iz cone »A« na Koroškem, ki se še nahajajo v avstr. ujetništvu v Spitalu ob Dravi, ali v kakem drugem taborišču, naj naznanijo njihova imena po dopisnici operativnemu oddelku Dravske divizije in naj po možnosti označijo kraj, kjer se ujetniki nahajajo.

Dr. Kramer, minister za trgovino in industrijo, je dospel v Ljubljano.

d Dr. Ivan Grafenauer se je 20. dec. na zagrebškem vseučilišču habilitiral za slovensko slovatveno zgodovino.

d Društvo slov. profesorjev v Ljubljani ima v ponedeljek 29. t. m. ob 9. uri v risalnici I. drž. gimnazije svoj redni občni zbor z obširnimi dnevnimi redom.

d 55.000 K krivo žigosanih bankovcev je zaplenila policija ne-

kemu Emeriku Kerležu, lesnemu trgovcu iz Baranje.

d Poizvedba. Dotičnik, ki je dne 26. nov. t. l. oddal v Ljubljani dvoje, dne 19. januarja t. l. v Celjabiniku (Sibirija) od vojn. ujetnika Jakoba Gerčarja pisanih pism, se naproša, da naznaní svoj naslov gđc. Angeli Gerčar, učiteljci v Komendi pri Kamniku. Če se v položitev informacij zglaš sam v Komendi osebno, se mu povrnejo vsi potni in prehranjevalni stroški.

d Ujeti Jugoslovenci v Egiptu. Kakor poročajo listi, se nahaja v ujetniškem taboru v mestu Maadi več naših ljudi. Iz Slovenije sta dva, in sicer Stjepan Franc (Cerina-Krško), Zganjar Matija (Selo-Ljubljana).

d S kom bodo paktirali »jugoslovanski« soc. demokrate pri volitvah. Na nedeljskem protestnem shodu soc. dem. v Mestnem domu je g. Golouh izjavil, da pri bodočih volitvah slov. soc. dem. stranka ne bo koalirana ne z liberalno in ne s klerikalno stranko, nego z nemško-avstrijsko in italijansko soc. demokracijo. Tako izgleda internacionalni evangelij! Po slov. soc. dem. hibit bodo splezali zopet Nemci in nemčurji v občinske svete in takrat bo postala Jugoslavija prava nebesa na zemlji. Eno pa bi vendar le radi vpražali slov. sodruga: kakor tudi je internacionalna vsemogočna, zakaj vendar ne doseže vsaj tega, da bi bil naš slovenski proletarijat v zasadenem ozemlju vendar enkrat rešen italijanskega suženjstva? Tam naj internacionalna pokaže in udeleži svojo moč.

d Nemško-avstrijske bankovce je kolkala tudi »Hranilnica in posojilnica« v Trzinu. Nek gospod nam je pokazal nemško-avstrijski desetak, ki ga je omenjeni zavod kolkoval z jugoslovanskim kolkom. Bankovec ima sicer na drugi strani slabo čitljivo štampiljo nekega vojaškega bataljona, a bi ga morala komisija vsekakor spoznati za nepravilno žigosanega. Treba bi bilo vsekakor preiskati, ali gre za novo zlorabo ali Kropa, ali samo za neopravičljivo zanikanost.

d Izdelavo klisejev v vseh tehnikah in množinah, solidno in brzo, prevzema novootvoren moderna opremljena Cinkografija Vereš in drug., Zagreb, Marovska ulica 21.

Ljubljanske vesti.

d V Ljubljani nimamo več enotnega časa, kar so prenehali naznanjati s strelom upoldanski čas. Zdaj jo ljubljanske ure mahajo vsaka na svojo roko, saj dferirajo za cel četrt ure ali še več med seboj.

d O valutnem vprašanju se bodo posvetovali poslanci JDS na seji, ki se vrši danes od 11—12 dop. Seje se udeležijo tudi minister dr. Kramer.

d Centralna menjalnica v Kolodvorski ulici, ki je bila na ukaz dež. vlade 2 dni zatvorjena, je zopet odprta in bode kakor doslej in nadalje najkulantneje postregla strankam. Vzrok dvadnevni zatvoritvi ni znan. Centralna menjalnica v Ljubljani, Kolodvorska ulica.

d Srejemne uradne ure pri predsedništvu višjega deželnega sodišča so vsak delavnik od 10. do 12. ure dop. Od 11. do 12. ure sprejema tudi predsednik višjega deželnega sodišča razun ob sredah.

d Društvo zasebnega uradništva »otvori počelkom januarja plesne prireditve v »Narodn. domu«. Priglasitve za g. tovariše se sprejemajo do 1. januarja. — Za gospodične tovarišice pa od 3. do 5. januarja, v društveni pisarni, Gosposvetska cesta št. 12/II. kjer se dobe tudi pojasnila.

d Glas iz občinstva. Prav je da se je ustanovila vnovčevalnica, kjer tudi nižji sloji lahko kupijo za par kronic priboljška. Nikakor pa to še ne opravičuje tam uposlenega osebja, da bi občinstvo šikaniralo na vse mogoče načine. Uljudni so lahko vsi uslužbenci, pa naj bodo gospodje ali gospodične. Slovenci ali Čehi.

d Mesarska zadruga nam je poslala obvestilo, da znižajo mesarji

cane govejemu mesu prostovoljno na 16 oziroma 14 kron, ako izpolni vlada gotove pogoje. Ker je v tem izšla že navedba magistrata o maksimalnih cenah za meso, je postala omenjena izjava brezpredmetna.

Koroško pismo.

Koroški mini mejejo počasi toda sigurno. Ali velja ta pogovor tudi za naše urade v zasadenem ozemlju na Koroškem še ni popolnoma jasno. Glavni stavek se mora v popolnem obsegu potrditi, počasi, da, zelo počasi delajo naši uradi. Razveselili smo se, ko smo dobili slovenske uradnike, toda naše veselje ni dolgo trajalo, ker duh je ostal birokratski kakor v časih nekdanje Avstrije, modificiran z komoditeto jugoslovanskega dobročine. Ker ni bilo časopisov, tudi ni bilo mogoče sigurno zvesti za uradne dneve poedinih oblastij. Tako se je večkrat pripetilo, da je po 20 in več kilometrov priredila stranka morala prazna oditi, ker ni bil uradni dan, oz. je bilo še prerano ali pa že prepozno. Z začudenjem gleda po 5, 6 in več urnem potovanju stranka na vratih napis, »uradne ure samo od 10. do 12. ure predpoldne«, a stranka je mislila svoj posel opraviti še popoldan.

Ker ima naša uprava gotovo lep in idealen namen, pridobil nas Korošca ne samo po številu ampak tudi po srcu, zato naj vsaj v začetni dobi pošilja k nam moše, kateri vpoštevajo Gregorčičeve besede: »Ne samo kar velela mu stan, kar more to moč je storiti dolžan.«

Izdajanje propustnic. Vsak dan in od vseh strani se silijo pritožbe glede propustnic. Kolikor nam je znano, naj bi se propustnice le onim dovolile, o katerih narodnem prepričanju ni najmanjšega dvoma, oziroma kateri uživajo zaupanje, da ne bodejo svojega pohoda v Nemško Avstrijo zlorabljali v škodo naše države. Naše ljudstvo pa je žalibog opazilo, da se revnejšim slojem delajo velike poteškoče, med tem ko imovitejši sloji, med temi mnogokrat tudi v narodnem oziru nezanesljivi dobivajo iste takoj in kolikrat hočejo. Korošci smo dosedaj bili v gospodarskem oziru popolnoma priklopijeni na Celovec. Tam smo prodajali svoje surovine, tam smo kupovali gotove izdelke. Zato se ta tiskolletna gospodarska zveza ne da tako rešiti, kakor je to storil Aleksander Veliki z Gordijskim vozom, temveč se moramo previdno in smotreno osvoboditi različne pravice in dolžnosti nas vežejo medsebojno; tam imamo še marsikaj za literjati, pa tudi mi še imamo marsikatero obveznost. Najno potrebno je tedaj, da se proti našim zanesljivim ljudem v tem oziru postopa obzirlneje, da se jim pomaga osvoboditi se Celovca čim prej, zato naj prizadete oblasti ne postopajo malenkostno, marveč blagohotno in velikodušno.

Nemškutarška razburjenost. Začudenost smo gledali pretekli terek, kako so nemškutarji v gručah stikali glave in skrivnostno šepetali drug drugemu na ušesa. Radovedni smo gledali te prizore in bismo mogli doznati — kaj nek' pomeni to —. Še le proti večeru mi je pošepetal naš moč, katerega pa imajo tudi oni za svojega, da so se v Celovcu zgodile velikanške stvari. Ljudstvo, da je vdrlo v trgovine živil in drugih verižnikov, pleni in ropa ter ogrožava celo interalirano komisijo. Preplašeni Celovčani so pozvali na pomoč jugoslovansko vojaštvo in tako glej, Jugoslovani so zopet zasedli Celovec. Nam spričujejo take govorice le toliko, da naši nemškutarji sami ne verujejo več časopisom in letakom iz Celo ca, kateri vedno poročajo o izobilju in blagostanju v Nemški Avstriji pri nas pa vidijo le draginjo in pomanjkanje.

Družba sv. Cirila in Metoda nam je sedaj še bolj potrebna. Slovenci, spo-minjajte se je povsod!

Marindol.

Zanimiv kotichek naše domovine je Marindol, mala prijazna pokrajina ob Kolpi. Marindol je ostanek srednjeveške viteške politike. Marindolci so naseljeni, ki so pribežali pred Turki iz Bosne. Kakih 500 let so že tu in štejejo se za Srbe, vere so pravoslavne. Naseljeni so na jugovzhodnem delu Kranjske tostran Kolpe. Vendar spada ta del politično k Hrvataki, akoravno dela povsod drugod politično mejo Kolpa. Edino tu je posega politika preko narave in potegnili mejo čez vodo. Sela: Marindol, Miliči in Pounoviči spadajo torej pod Hrvatsko, akoravno so teritorijalno na Kranjskem. Vendar imamo pa v tem »hrvatskem političnem ozemlju« izjemo, da je namreč selo Žunič, »kranjska last«. Tako se torej zgodi, da se srečata pri marindolski cerkvi kum Veselič iz Marindola in kum Starešinič iz Žuničar in se uprašata: »Kamo kume?« »U Modrušpotok!« »A Ti?« »U Črnomalju!« Ta konfuznost ima svojo zgodovino menda v prepiru med ogulinskimi in pobreškimi gospodi, ki so se prepirali, kdo bo »Vlahom« gospodaril. In takrat so pripadli Marindolci Ogulinu in tako je ostalo še danes. Taka »vratca« so pa ravno v sedanjih časih dobrodošla. Ljudje pripovedujejo, da je šlo tod skozi med vojno na tisoče glav živine na Hrvatsko v našo veliko gospodarsko in prehranjevalno škodo, toda v veliko korist karlovških židovskih špekulantov. V tem tiči tudi vrok, zakaj je ravno v črnomeljskem okraju padlo med vojno tako zelo število živine. Tu je za dober bakšiš spustil »feleber« mnogobrojne črede volov »akozil«. Večkrat se zgodi, da izbruhne kje živinska kuga. Taka »vratca« so v tem slučaju za živinorejce lahko usodepolna.

Hrvatom je malo mari za Marindol. Zato ni čuda, če je vse tako zane narjeno. Nam pa danes pač ne sme biti vseeno, ali so ti ljudje za 300 let za nami ali ne. Zato bi bilo popolnoma pravilno, če se zjednači meja tod, kjer je srednjeveška politika posegla preko narave. Saj spada pokrajina v vsakem oziru k Črnomlju; mnogo bolj kakor pa k Hrvat. kl.

Pokrajinske vesti.

V Rogški Slatini se pri razprodaji tobaka tare pred dotičnimi trgovinami, zlasti g. B., nedoraslih hrvatskih otrok, ki dobe tobak, čeprav ga domačinom primanjkuje. Seveda pa prinesejo Hrvati v zameno kokoši, slanine, moko in druga živila, česar domačini ne morejo. Oblasti naj že enkrat končajo ta nered, nad katerim se zgraža vsa okolica.

Iz Celja. Policiji se je posrečilo izslediti spretnega uzmoviča Eivarda Otorepca, ki je ukradel na M. klavžev vever v hotelu »Unione« g. K. povrčnik, klobuk in rokavice v vrednosti 3200 K. Otorepec je izvrševal svoj »posel« tudi v Mariboru R. mskih toplicah in gotovo še drugod.

Na Zidanem mostu se je razvila prava obit s prenočevanjem zagrebških verižnikov in tihotapcev. 13 strank je ovadenih okrajnemu glavarstvu. Družbi treh ali štirih žensk so zaplenili 14 kg tobaka, ki so ga hotele vtihotapiti v Avstrijo. — Na kolodvoru sta bila aretirana vojaka Svetozar Damjanovč in Dušan Ilč, oba iz Zagreba, ker sta okradla strojevodjo Ivana Macharja. Damjanovič, ki je nosil znake podnarednika, je bil tako predrzen, da se je sam ponudil za spremstvo orožniku, ki je začel osebno preiskavo v restavracijskih prostorih, kjer se je tatvina izvršila. Kljub temu so ga »pogrun-tali« in oddali z njegovim pomočnikom vred vojaškemu sodišču v Celju.

Maribor. Mariborska divizijska godba namerava prirediti tekom te sezone osem simfoničnih koncertov, prvega že začetkom januarja. Izvajati namerava med drugim cel ciklus Smetane »Moja domovina«, dalje ruske moderne skladatelje (Glazunov, Rebeikov, Korjakov, Borodin i. dr.), Regerja, Straussa itd. Sodelovanje so ob-

Ljubili naši najodličnejši umetniki. Kdor je poslušal dosedanje koncerte mariborske divizijske godbe, ve, kakšnega velikega umetniškega pomena so ti koncerti. Imenovana godba razpolaga danes s čez 50 izbornimi silami in zanimanje za te prireditve je že danes veliko.

Boroveljska puškarija. Tisti, ki so prorokovali, da bo naša puškarski obrti v Jugoslaviji slaba predla, so se pošteno opekli. Toliko odjemalcev kot sedaj naša puškarija še nikoli imela ni. Vse, kar se naredi, se sproti prodaj; prej pa je ležalo včasih po 1000 pušk v raznih zalogah. Ako bo vlada znala pravočasno poskrbeti dovolj surovega materiala, potem napočijo za Borovlje res zlati časi.

Borovlje. Tu se ustanavlja podružnica Pianinskega društva za Rož in Karavanke s sedežem v Borovljah. Osrednje društvo je poverilo s to nalogo g. prof. Mišica, ki baje v kratkem skliče ustanovni občni zbor. Prepotrebno društvo toplo pozdravljamo.

Boroveljski Sokol ima v oddelku za naraščaj 142 dečkov in deklic. Na Miklavžev večer je obdarilo društvo nje in veliko število drugih šolarjev. Prireditelj je uspela nad vse izborna in je najboljši dokaz, kako je Sokol priljubljen.

Kočevje. Koliko je pri nas po uradih še staroavstrijskih nemškarskih preostankov je pokazalo zopet kolkovanje bankovcev. Komisija pri Mestni hranilnici je sestajala iz samih pristnih Germanov, koleke pa so žigosali s samonemško štampiljo „Sparkasse der Stadt Gottsche“. Tudi pošilni urad je mislil, da ne bo zmagal dela, če ne pritegne v komisijo hudega Nemca. Na davkarji pa so kolkovali celo ljudje, ki bi jih že davno ne bilo treba več pri nas, znani hajlovci iz nekdanjih za nje tako lepih časov, kar smo občutili Slovenci, ki smo prinašali svoj denar, kot nepotrebno izživanje.

Velika tatvina v Kranju. Neznani vlomilci so vdrli pred dnevi po noči v trgovino L. Rebolj v Kranju in odnesli okrog 40 kosov zgotovljene moške in ženske obleke (suknje, hlače, jopice itd.) 1 pelerino, 7 m sukna in še par drugih stvari. Odprli so izložbeno okno na trgu.

Narodno gledališče v Ljubljani.

Glas iz občinstva. Naše narodno kraljevo gledališče hočejo menda politizirati na nivo predmestnega tinglangu, sicer bi ne uprizarjali budalosti kakor je opereta „Lepa Helena“. To je predpustna bujka za kak variete, pa ne za kraljevo narodno gledališče. Pa tudi v drami so premalo zbirčni pri repertoarju. Zadnji čas se vrste gledalcev čedalje bolj redčijo in če se bodo uprizarjale še v naprej budalosti, bodo izostali še ti.

Neumestno ignoriranje. Pri sobotni premieri „Rusalka“ so bili vsi igralci razen enega obdarovani s šopki oz. venci. Lepo za Ljubljano, da pokaže, kako visoko ceni umetnike, a prav žalostno pa je dejstvo, da je ta eden, na kogar se ni nihče spomnil naš slovenski rojak g. Rumpel, ki je uprav v Rusalki pokazal svoje velike zmožnosti. Tako ignoriranje Ljubljani pač ne dela časti! E da, nemo propheta in patria...

Gledalec.

Tedenski repertoar:

Opera.

23. decembra, torek, „Rusalka“ za D-abon.

24. decembra, sredo, zaprta.

25. decembra, četrtek, „Prodana nevesta“ izven abon.

26. decembra, petek, „Lepa Helena“ izven abon.

27. decembra, sobota, „Rusalka“ za C-abon.

28. decembra, nedelja, „Coppelia, Kraljica lutk“ izven abon.

Drama.

23. decembra, torek, „Na Pologu“, za C-abon.

24. decembra, sredo, zaprta.
25. decembra, četrtek, pop., „Sne gulčica“, izven abon.
Zvečer, „Favn“, izven abon.
26. decembra, petek, pop., „Pe-pelka“, izven abon.
Zvečer, „Protekcija“, izven abon.
27. decembra, sobota, „Protekcija“, uradniška predstava, izven abon.
28. decembra, nedelja, pop., „Pe-pelka“, izven abon.
Zvečer, „Hlapci“, izven abon.

Kulturni pregled.

Sluč, narodne vezenine na Kranjskem III. in IV. del. Založila Kleinmayr & Bamberg, cena vsakemu delu 24 K. Ta dva zvezka obsegata bele in pisane vezenine. Po obliki se lahko dostojno merita s prvima dvema. Delo priporočamo vsem ljubiteljem umetnosti.

Jaki, slovenski biseri, op. 40. Založila in izdala Kleinmayr & Bamberg, cena 720 K. V okusno opremljeni izdaji se nam nudi v obliki polpurila za klavir, zbirka najbolj priljubljenih narodnih pesmi, ki bo gotovo dobrodošla zlasti mladim klavirskim igralcem in igralkam. Priznavno in priporočljivo za božična darila.

NSS.

Socijalni demokratje in jugoslovanski demokratje. V četrtek je „Slov. Narod“ prinesel govor dr. Kukovca, iz katerega je razvidno, da je načelnik JDS. v svojem govoru o položaju v Sloveniji pohvalil socijalno-demokratsko stranko s tem, da je trdil, da je „državotvorna“. Temu nasproti je dr. Kukovec postavil kot žalostno dejstvo: Ustanovitev narodno-socijalistične stranke. Ker pa je dan nato prinesel „Naprej“ članek o predstojeh občinskih volitev, ki končuje: „Živele socijalistične občine!“ se sobotni „Slov. Narod“ močno jezi nad svojimi zvestimi zavezniki, ki piše: „Mi smo predvsem nverjeni, da je „Naprej“ govoril resnico: socijalna demokracija hoče si pridobiti diktaturo v naših občinskih zastopih. Za njegovo priznanje smo stranki hvaležni in zato upamo, da se nam vidi naravnost izključeno, da bi pri volitvah ž njo skupaj nastopali. To bi škodovalo obema strankama, ker še nikdar nismo doživeli, da bi se voda in ogenj v ljubezni objemala.“ Mi pa pravimo: Čemu bi se ne objemali in ne navduševali za socijalistične občine! Čemu bi se jih bali, ko so socijalni demokrati vendar tako dobri jugoslovanski patrijotje, državotvorna stranka? Zakaj se kregate med seboj? Narodni socijalist.

Iz Maribora. Sobotni „Naprej“ ima prav kulturno zavito poročilo o shodu v Kreutzhofu, kjer je baje neki Zvezar in obenem pristaš narodno-socijalistične stranke provociral in vpil „Windische Schwelne“. „Naprej“ je nagomilil v zvezi s tem toliko podlosti, da je vsakega kulturnega človeka sram, da izhaja tak kulturni list, če ga sploh smemo imenovati slovenskega. Poštenjake, ki so s pomočjo predsedstva shoda na lcu mesta konstatirali, da je bil dotični izzivač Slovenec in Zvezar, pozivamo tem potom javno, da naj povedo ime in naslov tega izzivača. Dokler pa tega ne store, padejo vse provoke na dopisnika in na nje.

Občni zbor kraj. org. NSS v Celju se je višil 20. t. m. ob 8. uri zvečer v mali dvorani Narodnega doma. Na občnem zboru je poročal o strankinem programu tov. Ivan Tavčar. Izvolil se je ta-le odbor: predsednik A. Zahkar, podpredsednik D. Modic, tajnik D. Brvar, blagajnik J. Jošt; odborniki: I. Žagar, F. Pavlič, T. Golob, T. Jerše, M. Cater, F. Kapelj, P. Pavlinič, I. Milej, F. Čepin, I. Stručelj, D. Gobec, G. Simončič in I. Vrečko. Krajevna organizacija šteje že danes prav lepo število članov.

Nar. soc. stranka ima svoje pisarniške prostore v Nar. domu v I. nadstropje desno. Posluje se celi dan, načelstvo dnevno od 4.—7. pop.

Za tiskovni sklad N. S. S. so darovali Tov. Juran, Brandner, Kobe, Ivančič po 10 kron, Pesek, Vakselj po 20 kron, Čebin 32 kron, Stele 50 kron, skupaj 162 kron. Od prej 2505 kron, svota 2667. Sornišljeniki, tovariši posnemajtel Darove je pošiljalina N. S. S. Ljubljana, Nar. dom I. nadst. desno.

Iz Maribora nam pošilja naša krajevna organizacija sledeče: Resolucija: Narodni socijalisti zbrani, dne 8. grudnia 1919 v Narodnem domu v Mariboru zahtevajo: 1.) da se takoj odredi oddaja premoženja in razlastitev veleposestiva in razdelitev med tiste, ki jim zemlja pripada. 2.) da obrne vlada vse pozornost na internacionalne, ker se v njej skrivajo najhujši nemaki nacjonalci na škodo narodu in na škodo državi. 3.) da preskrbi vlada našim ljudem mesta, na katerih še sedaj sedijo ljudje, ki ne razumejo slovenskega jezika in ki sovražijo naš jezik ter da naj upelje vlada po vseh uradih slovenski uradni in občevalni jezik. Maribor, dne 8. grudnia 1919. Krajevna organizacija N. S. S. v Maribor.

„Državna posredovalnica za delo.“

(Podružnica za Ljubljano in okolico.

Od 8. do 14. decembra je iskalo delo 117 moških in 35 ženskih delav-nih moči. Delodajalci so pa iskali 57 moških in 26 ženskih moči. Posredovanj se je izvršilo 70. — Delo iščejo: pisarniške moči (252), trgovski so-trudniki in sotrudnice (179), dlnarji in dlnarice (156), rudarji (138), va-jenci razne stroke (115), služkinje, ku-harice, gospodinje (113), tovarniške in poljske delavke in delavci (111), slugi, vratarji, mlinarji, peki, mesarji, krojači, čevljarji, šivilje, natakarji, na-takarice, strojni ključavničarji, slikarji, kovači, sedlarji itd. — Delo je na razpolago: hlapcem, deklam, težakom, služkinjam, kuharicam, gospodinjam, vajencem razne stroke, mizarjem, dni-narjem, dlnaricam, ključavničarjem, pletarjem, tesarjem, pis. močem, ste-klarjem, žagarjem, čevljarjem, šiviljam, kolarjem itd.

Drobiž.

Mentaliteta francoskih deklet izza vojne. Neki pariški list prinaša nekoliko pedagoških izjav v mentaliteti sedanjih mladih Francozinj. Predstojnica nekega odličnega ženskega vzgojevališča je izjavila, da je vojna odvrnila dekleta od sentimentalnosti in romantike ter jih dovela do samostojnega praktičnega mišljenja. Vso srečo vidi nekako nejasno v bogastvu in razkošju in čim mlajše so, tembolj hrepenijo za sijajnim življenjem. Romantiko so ohranile morda samo nekatere od onih, ki so že prekoračile 24. ali 25. leto. Možitev smatrajo še vedno za edini ženski cilj, ali zdi se, da hrepenijo tudi za materinstvom, kar poprej pri Francozinjah ni bila navada. Med vojno je postal nov tip francoskega dekleta in v cel predvojni literaturi ni junakinje, kateri bi moderna dekleta hotela biti podobna.

Aprovizacija.

Prodaja moke. Na sladkorne izkaznice št. 33 in 36 prodaja moko Bogataj (III. okraj).

Krušne komisije bodo uradovale le v torek 23. t. m. od 8. do 12. ure dopoldne. Izdajale se bodo izkaznice za cenejša živila. Izkaznice dobe le resnični reveži, dalje delavci, nameščenci in uradniki, ki imajo samo dnevno, tedensko ali mesečno plačo. Kdor je upravičen do cenejše prehrane, naj pride h krušni komisiji, ker se bodo na magistratu izdajale izkaznice šele januarja za živila, ki se bodo delila februarja. Kdor ne pride h krušni komisiji ne dobi cenejših živil januarja.

Cene govejemu mesu. Vsled naredbe z dne 13. novembra 1919, št. 750, „Uradnega lista“ št. 170, določa odsek za določanje prodajnih cen v

Ljubljani sledeče prodajne cene govejemu mesu. In sicer: za goveje meso I. vrste K 15 70 za kilogram, za govejo meso II. vrste K 13 70 za kilogram. Prestopki teh cen se kaznujejo z zaporom do enega meseca, ki se ne more spremeniti v denarno globo. Razven tega se izreče zapadlost blaga za občinske siromake. Ta razglas stopi takoj v veljavo. — Mestni magistrat ljubljanski.

Člani „Splošne gospodarske zadruga“ naj na vprašalo pclo za cenejša živila zapišejo pod točko VI., da hočejo sprejemati cenejša živila pri „Splošni gospodarski zadrugi“. Načelstvo.

Zadnje vesti.

Iskrna telefonska in bizzjavna poročila „Jugoslaviji“.

Jadransko vprašanje v odločilnem stadiju.

Beograd, 22. sept. Zadnje vesti iz Pariza se ujemajo v tem, da stojimo tik pred odločitvijo v reškem vprašanju. Anglija in Francija sta se očividno naveličali italijanskega zavlačevanja in energično zahtevata konec. Italijani še sicer vedno vztrajajo na svojih zahtevah, vendar pa niso več tako nepristopni. V strahu pred ameriško grožnjo, da bodo ustavile Zedinjene države vsako finančno in gospodarsko podporo, ako Italija ne popusti, in pa pod pritiskom močne socijalistične opozicije so se laški vladni krogi že več ali manj sprijaznili z mislijo, da s svojimi zahtevami ne bodo prodrli. Anglija in Francija sta se postavili po dolgem in neodločnem cincanju slednjič vendar jasno na ameriško stran, tako da bodo ostali italijanski delegati v Parizu v jadranskem vprašanju osamljeni. Kakor je podoba, bodo poskušali vsaj to preprečiti, da bi prišla Reka z luko direktno pod Jugoslavijo. Zavzemali se bodo za to, da postane samostojna država, če mogoče pod italijanskim, drugače pa vsaj pod mednarodnim pokroviteljstvom.

Istrske meje.

Bakar, 22. dec. Italijanski listi se živahno bavijo z vprašanjem, kje naj se potegne meja v Istri za slučaj, da Reka ne pripade Italiji. Večina listov se zavzema za to, da Italija na vsak način zahteva za sebe Volosko in Opatijo, dočim Avanti in druga socijalistična glasila povdarjajo, da je treba brez pridržkov sprejeti Wilsonov načrt. Posebno živahna je debata o usodi kvarnerskih in dalmatinskih otokov. Nacionalistična glasila sicer še vedno kriče, da si mora Italija s posestjo vseh važnejših otokov zagotoviti popolno gospodstvo nad Jadranom, vendar pa se da iz poročil posneti, da laška javnost že uvideva, da bo morala tudi tukaj popustiti. Zlasti bi bili voljni, odreči se se kvarnerskim otokom, v slučaju da izgube Reko.

Vest iz ljubljanskega doptskega urada.

Rešitev ministrske krize na Češkem.

Ldu. Praga, 22. dec. Listi od ponedeljka z zadovoljstvom konstatirajo, da je vlada izdala naredbo, ki garantira preganjanim delavcem povratek v tovarne kakor tudi odškodnino posameznih, oziroma po organizacijah. Neki narodni socijalistični list od ponedeljka piše, da narodni socijalisti ostanejo v vladi in da bo narodno socijalna stranka tvorila tudi nadalje del vladne večine do prihodnjih volitev. Na ta način je kriza koalicije definitivno rešena.

Denjkin odstavljen.

Ldu. Pariz, 22. dec. Iz Helsinkforja se poroča: Kakor javljajo estonski listi, je bil general Denjkin odstavljen od poveljništva južno-ruske armade in ga je nadomestil general Wrangel.

Italija in Madžarska.

Ldu. Rim, 22. dec. Na vprašanje, stavljeno v poslanski zbornici, je italijanska vlada odgovorila, da bodo redni diplomatski odnošaji med Italijo in Madžarsko vzpostavljeni že naslednje dni.

Gospodarstvo.

g. Važno za izvoznike lesa.
Radi silnega pomanjkanja vagonov more železnica le v majhni meri ustrezati velikemu povpraševanju po vagonih za eksport lesa. Zato treba, da se razpoložni vagoni razdele med posamezne izvozne tvrdke po gotovem ključu. Razni interese so se obrnili s posredovanjem trgovske in obrtniške zbornice do obratnega ravnateljstva južne železnice, da naj bi se ključ določil na podlagi množin, ki jih imajo tvrdke pripravljene za odposiljatev; da se nepristransko doženejo te množine, naj bi jih ugotovil poseben odbor iz zastopnikov vseh interesentov, eventualno na licu mesta. Da bo mogoče vpoštevati vse interese, pozivlja obratno ravnateljstvo južne železnice v Ljubljani vse eksportne tvrdke, da mu v teku osmih dni naznanijo količine lesa, ki jih imajo pripravljene za odposiljatev v inozemstvo.

Oddaja trt. Iz državnih trtnih nasadov na Kranjskem se bodo oddajale trte vinogradnikom pod sledečimi pogoji: Cene za male kmečke posestnike so za 100 ključev 5 K, za 100 korenjakov prve vrste 20 K, druge vrste 10 K, za 100 cepljenk prve vrste 120 K, druge vrste 60 K. Zaloga cepljenk je le majhna. Kdor ne prinese županstvenega dokazila, da je mali posestnik, mora plačati dvojno ceno. Trte so namenjene v prvi vrsti kranjskim vinogradnikom za nasaditev lastnih vinogradov. Le potem, če kaj preostaja, jih dobe lahko tudi drugi naročniki. Bilje pogoje izve vsak iz razglasov pri županstvih vseh vinorodnih občin, oziroma pri spodaj navedeni oblasti. Naročila sprejema najpozneje do 15. svečana 1920 državno vinarsko nadzorstvo v Novem Mestu.

Javna dražba. Dne 12. januarja 1920 bo v skladišču B&O in Breder v Subotici javna dražba sledečih predmetov: 6000 hl vinskih in drugih sodov, 2 vagona vina in kisa, 5000 kg košar za sadje, 1 vagon železnih sodov, razni cilindri za plin in kisline razno tehnično orodje, leseno blago, okvirji, palice in mrtvaške krste, 1 vagon vrec in dežnih plaščev, 3 vagoni železnega blaga, lopat, peči, cevi, žice in žeblice, 2 vagona razne opreme klavirjev in pohištva, 2 vagona raznega papirja, 8 vagonov mineralne vode, zdravil, plijav v steklenicah, manufakture, preje, kodelje in igrači, 3 vagoni sode, monijaka, mila, modre galice, raznih barv, krem in čistil za čevlje, kita in lesenih žeblice za čevlje, 1 vagon steklenic, porcelana, stekla in ogledal, 1 vagon kolomaza, katrana, karbola in raznih drugih mineralnih masti. Dražba se prične 12. januarja 1920 ob 3. uri in traja do razprodaje vsega blaga. Kupnino mora kupec založiti takoj.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Anton Pesch.
Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Anton Pesch.

Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani

Napredek in povečanje „Jugoslavije“.

Naše cenjene naročnike in odjemalce prosimo, da nam oprostite, ako ta ali oni dan preteklega tedna lista niso dobili pravočasno v roke. Sedaj so tehnične ovire odpravljene in bo prihajal list redno vsak dan s prvo jutranjo pošto. Še bolje pa bo z novim letom. 30. t. m. se začne namreč „Jugoslavija“ staviti na **stavne stroje** in tiskati z **rotacijskim strojem**, objednem pa povečamo tudi obliko listu, tako da bo izhajal v **velikem formatu** kakor svetovni ameriški in angleški dnevnik. Zato bomo lahko priobčevali še enkrat toliko gradiva, kakor dosedaj in bo „Jugoslavija“ torej še bolj zanimiva. Pridobili smo si stalne poročevalce v vseh večjih in važnejših krajih, poleg tega še celo vrsto izvrstnih sodelavcev — strokovnjakov, tako da bo „Jugoslavija“ **najboljše informirani in najzanimivejši slovenski dnevnik.**

Ker se bo stavila „Jugoslavija“ na stavne stroje, bodo črke vsak dan nove, **tisk torej lep in čitljiv** in ne več slab in zalit, kakor je bil žal mnogokrat dosedaj vsled že obrabljenih črk. Rotacijski stroj, ki natisne na tisoče izvodov na uro, bo omogočil vselej **pravočasno dotiskanje** in ne bo več zamud in nerednosti v izhajanju in razpošiljanju. Kljub temu pa bo lahko uredništvo delalo pozno v noč, tako da bo „Jugoslavija“ **vsako jutro poročala** že o vseh važnejših domačih in svetovnih dogodkih prejšnjega dne.

Ostanite nam zvesti vsi dosedanji naročniki in čitatelji ter pridobivajte še novih.

Uredništvo, upravnništvo in lastništvo „Jugoslavije“.

MALI OGLASI.

Proda se:

Glasevir se proda K 1500
Dachs, Florijanska ulica. 1630

Braunke in železno stojalo
za božično drevo prodam.
Polzve se v upravnistvu Ju-
goslavije. 1629

Škorni box, prvovrstni,
št. 42. so naprodaj. Naslov
v upr. Jugoslavije. 1625

Proda se moška dolga
suknja in Browing pistola.
Milska cesta 67/3 pritičje
Maribor. 1623

Decimale tehnice in že-
lezno sobno peč prodam
Naslov v upravnistvu „Jugo-
slavije“ 1621

Poštni voz, nov, s streho
se pod ugodnimi pogoji pro-
da. Vpraša se v gostilni Mi-
lonig Guštanj. Koroško. 16 5

Ognja in vloma varne
blagajne vseh vrst in veli-
kosti, kakor tudi blagajne za
vzdati in wertheimove kase-
te priporoča tvrdka Franc
Schweil, I. jugosl. izdeloval-
nica blagajn, Maribor, Koro-
ška cesta 31. Popravila se
vrše hitro in točno. 1596

Trgovci — Pozor! Zajam-
čeno čisto bučno olje raz-
pošila po najnižji ceni vsa-
ko množino tvrdka Martin
Smer Konjice. 1575

Kupi se:

Kupim takoj malo vilo
ali hišo z vrtom v Ljubljani
ali okolici. Pismene ponudbe
z navedbo cene pod „Lastni
dom“ na uredništvo tega
lista. 1628

Kotlesa rabljena ku-
puje tvrdka J. Gorec,
Ljubljana, Gosposvetska
cesta 14. 1611

Službe

Poslovodja zanesljiv in
vztrajno več, posebno v
specijski stroki, se takoj
sprejme. Pismene ponudbe
z referencami in pogoji na
upravo lista pod števil. 1629.

Razno:

Pritlična hiša s hlevom
v sredini mesta se zamenja
za večjo hišo v mestu. Na-
slov v upravl. 1627

Mlad pes, volčjak, se je
zatekel. Naj se odda proti
nagradi v Slomškovi ulici 12.

Iščem sobo za 2 osebi
z souporabo kuhinje. Soba
je lahko tudi na peripetiji
mesta (Rožna dolina). 1022

Pevci in pevška društva — pozor!

MALA PESMARICA

(žepna izdaja 11 × 15 cm)

Št. 1. Davorin Jenko: Što čutiš, Srbline tužni? Moški zbor

I. II.
Ten.
Što ču - tiš, ču - tiš,
I. II.
Bas.
Što ču - tiš,

Št. 2. Ivan pl. Zajc: Zrinjsko-Frankopanka. Moški zbor.

Št. 3. Anton Hajdrih: Slabo sveča je briela. Moški zbor.

Vsaka pesem stane 1 K; 11 izv. 10 K. — Dobiva se v

Zvezni knjigarni, Ljubljana, Marijin trg 8.

Brzjavni naslov: „Drava“ Maribor.

Rezan les

(smrekov, jelkov, borov, mecesnov, bukov)

Tesan les

(smrekov, jelkov, borov)

Okrogel les

(smreka, jelka, bor, mecesen)

Kostanjev les

Drva

(trda in mehka)

Stoječi les v gozdu

Smrekovo skorjo

kupi vsako množino

„DRAVA“

lesna trg. in industrijska družba z o. z.

v Mariboru.

Brzjavni naslov: „Drava“ Maribor.

Kot učenec v kako trgo-
vino v mestu ali na deželi
želi vstopiti močan deček,
pod pogojem, da dobi hrano,
obleko in stanovanje pri hiši.
Pod istimi pogoji vstopi v
trgovino tudi učenka v sta-
rosti 14 let. 1619

Kupi se kavarna

v Mariboru, Ljubljani ali Cel-
ju. Ponudbe pod M. N. 200
na upravo „Jugoslavije“.

Uradnik ali uradnica

več v vseh pisarniških poslih
se sprejme. Pogoji: jugoslovan-
ska narodnost. Prednost imajo
osebe s prakso v lesni trgovini.
Nastop takoj. Plača po dogo-
voru. Pismene ponudbe, oblo-
žene s prepisom spraveval pro-
simo poslati na „Maribor“,
društvo lesnih industrijcev v
Celju, Poštni predal št. 1. 2349

Hiša

v Ljubljani ali bližnji okolici
se kupi takoj. Ponudbe pod
„sreča 305“ na upravo lista.

„Zvezna tiskarna“
v Ljubljani, Stari trg
izdaje tiskovine vseh vrst ka-
tor: časopise, knjige, brošure,
cenike, lepake, letake, vaporede
tabele, račune, kuverte in pisem-
ski papir s firmo, vizitke, na-
slovnice, računske zaključke in
vsa v to stroko spadajoča dela
okusno in ceno.

RADIUM

vsebujoča vinovica (francosko žganje) je

„ELEVATOR“

edino prava in patentirana ter najizdatnejše
sredstvo proti trganju, revmatizmu in živčnih
bolezni splošno znana.

Dobiva se v vseh trgovinah, drogerijah in lekarnah.

Na debelo pa v glavni zalogi za celo Slovenijo:

F. ŠIBENIK,

Ljubljana, Gosposka ulica 16.

Jugoslovanski kreditni zavod r. z. z o. z.

v Ljubljani, Marijin trg 8, Wolfova ulica 1

Poštni čekovni račun št. 11.323. — Brzjavni naslov: Jugoslovanski kredit, Ljubljana.

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči
račun ter jih obrestuje po

4%

čistih brez odbitka. Izvenljubljanski vlagatelji dobe poštne položnice.

Inkaso faktur in trgovske informacije.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive na vsa

tu- in inozemska mesta. — Daje posojila na

vknjižbo, poroštvo, vrednostne papirje, in na

blago ležeče v javnih skladiščih.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji.

Zavod je neposredno pod državnim nadzorstvom.

